

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **JUDr. V. H.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 9. 2015, č. j. MPSV-UM/18700/15/9S-HMP, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 5. 2018, č. j. 4 Ad 40/2015 - 29,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a rozsudek městského soudu

[1] Úřad práce České republiky – Krajská pobočka pro hlavní město Prahu rozhodnutím ze dne 9. 7. 2015, č. j. 1239733/15/AB, rozhodl o vzniku přeplatku na dávce státní sociální podpory přiznané žalobci (příspěvek na bydlení), a to ve výši 5.937 Kč a o povinnosti přeplatek vrátit.

[2] Žalovaný žalobcovo odvolání zamítl.

[3] Žalobce proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobou u Městského soudu v Praze, který ji zamítl.

[4] Konstatoval, že náklady na vymáhání přeplatků nájemného nejsou započitatelnými náklady dle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. Tyto náklady nelze započítat podle § 5 ani podle § 25 odst. 3 citovaného zákona, který přeplatky na nájemném výslovně upravuje. S náhradou nákladů občanského soudního řízení počítá právní řád v jiných zákonech; městský soud odkázal zejména na zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, a jeho § 142 až § 150. Nepřiznal-li civilní soud žalobci náhradu nákladů řízení zcela, jde toliko o jeho rozhodnutí, do něhož nemůže správní soud, tím méně správní orgán jakkoliv zasahovat.

[5] Městský soud uvedl, že žalobce ve vztahu ke své zásadní žalobní námitce zůstal velmi obecný. Nesnažil se vzniklé náklady žádným, byť povšechným, způsobem vyčíslit, ba ani nespecifikoval své kroky a úkony, za které mu náklady měly vzniknout. K výši nákladů neposkytl žalobce žalovanému ani soudu žádný důkaz. Ustanovení § 5 zákona o státní sociální podpoře je taxativní; § 25 odst. 3 téhož zákona je ustanovením speciálním, které pro účely příspěvku na bydlení okruh příjmů rozšiřuje. Ani z jednoho ustanovení zákona však nevyplývá možnost započtení nákladů vynaložených v civilním řízení soudním.

[6] Podle názoru soudu byl žalobce o správním řízení, které s ním bylo vedeno, informován dostatečně a prvoinstanční orgán se nedopustil takových procesních nedostatků, které by způsobovaly nezákonnost rozhodnutí.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[7] Žalobce (stěžovatel) se včas podanou kasační stížností domáhá zrušení rozsudku městského soudu a vrácení věci k dalšímu řízení.

[8] Stěžovatel nesouhlasí se závěrem, že náklady vymáhání přeplatku nájemného nelze započíst podle § 25 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře. Zákon zohlednění těchto nákladů nevylučuje a je pouze věcí výkladu, co má být považováno za výši vráceného přeplatku nájemného – zda hrubé inkaso, či částka očištěná od výdajů na její získání.

[9] Maximální dosažitelná výše příspěvku na bydlení pro dvoučlennou domácnost v Praze v roce 2014 byla obecně vzato naprosto nepostačující vzhledem k obvyklým reálným nákladům. To stěžovatel ilustruje na konkrétních údajích týkajících se jeho rodiny. Popsaný stav považuje za neodůvodnitelnou diskriminaci nájemců bytů, kteří se před zahájením privatizace zcela nahodile nacházeli v domech převedených později do soukromého vlastnictví. Odkaz krajského soudu na § 150 občanského soudního řádu není namístě, neboť soudci rozhodují v jednotlivých případech zcela nahodile, zda nárok na náhradu nákladů přiznají, zkrátí jej, či jej nepřiznají. Nepřípadný je též odkaz na institut osvobození od soudních poplatků, neboť je soudy účastníkům s nízkými příjmy, kteří vlastní nemovitost, nepřiznávají. Stěžovatel nemohl správnímu orgánu předložit doklady vyčíslující náklady vymáhání, neboť se jimi odmítal zabývat a fyzicky je přijmout. Soud by provedení takových důkazů stejně nepřipustil, i kdyby je stěžovatel navrhl.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se ztotožňuje se závěry městského soudu. Dávka příspěvku na bydlení byla vyplacena s ohledem na skutečně

uhrazené náklady na bydlení. Jestliže se tyto náklady dodatečně snížily a stěžovateli byl vrácen přeplatek na nájemném, je třeba tuto změnu zohlednit též ve výši dávky. Nelze akceptovat požadavek na zohlednění nákladů občanského soudního řízení vedeného o výši nájemného, neboť dávka státní sociální podpory – příspěvek na bydlení není generální kompenzací životních nákladů, ale je určen na částečnou úhradu nákladů na bydlení.

III. Posouzení kasační stížnosti

[11] Soud konstatuje, že kasační stížnost splňuje všechny formální náležitosti a je projednatelná. Není však důvodná.

[12] Soud předně poznamenává, že se stěžejní kasační námitkou zohlednění nákladů soudního řízení ve výši vráceného přeplatku zabýval již v jiných stěžovatelových věcech (rozsudky ze dne 16. 8. 2018, č. j. 7 Ads 156/2018 - 25, a ze dne 19. 7. 2018, č. j. 7 Ads 157/2018 - 23). Zde dospěl k závěru, že náklady na soudní vymáhání ve výši přeplatku zohlednit nelze. Soud tento závěr považuje za správný, a plně jej proto aplikuje i v nyní souzené věci.

[13] Zákon o státní sociální podpoře v § 25 odst. 3 v rozhodném období stanovil, že „[b]*yla-li v období kalendářního čtvrtletí, za které se náklady na bydlení zjišťují, vrácena částka jako přeplatek na nákladech na bydlení, snižuje se částka nákladů na bydlení v tom kalendářním čtvrtletí, kdy k vrácení částky došlo, a to i v případě, že vrácená částka byla za dobu delší než toto kalendářní čtvrtletí.*“ Z citovaného ustanovení a systematiky zákona o státní sociální podpoře vyplývá, že přeplatek na nákladech na bydlení není zákonem o státní sociální podpoře považován za příjem, neboť příjmy včetně částek, o které lze příjmy snížit, jsou definovány v § 5 zákona o státní sociální podpoře. Vrácený přeplatek na nákladech na bydlení je při výpočtu zohledňován proto, „*že prostřednictvím započtení přijatých vrácených přeplatků na nákladech na bydlení se kompenzuje skutečnost, že finanční zdroje potřebné na akumulaci přeplatku byly dříve (v příslušných rozhodných obdobích) zohledněny orgánem státní sociální podpory jako náklady na bydlení a byly zohledněny při výpočtu dávky. Taková konstrukce nákladů na bydlení umožňuje zohlednit celkovou skutečnou výši nákladů na bydlení v delším časovém horizontu pro posouzení nároku na příspěvek na bydlení či jeho výše.*“ (rozsudek ze dne 24. 11. 2010, č. j. 3 Ads 98/2010 - 56).

[14] Zákon, jak uvedl již městský soud, nijak nepočítá se zohledněním nákladů na případné vymáhání přeplatků na nákladech na bydlení. Není tomu tak z pochopitelného důvodu, neboť za tímto účelem je v příslušných procesních předpisech zakotven institut náhrady nákladů případného soudního řízení. Ty pamatují na to, aby procesně úspěšnému účastníkovi byly nahrazeny účelně vynaložené náklady (§ 142 odst. 1 občanského soudního řádu). Náklady, které bylo skutečně nutné vynaložit k vymožení případného přeplatku na nákladech na bydlení, jsou tudíž pokryty institutem náhrady nákladů řízení, a je proto nadbytečné je zohledňovat ve výši vráceného přeplatku. V tomto ohledu nepřísluší Nejvyššímu správnímu soudu hodnotit, zda je postup civilních soudů při rozhodování o náhradě nákladů řízení (či o žádosti o osvobození od soudních poplatků) správný, či nahodilý, jak namítá stěžovatel. Městský soud proto tuto otázku posoudil v souladu se zákonem; námitka není důvodná.

[15] Soud připomíná, že dávka státní sociální podpory - příspěvek na bydlení nepředstavuje generální kompenzací životních nákladů; je určena na částečnou úhradu nákladů na bydlení. Ustanovení § 5 zákona o státní sociální podpoře výslovně uvádí, co lze do nákladů zahrnout, stěžovatelem uváděné výdaje však nezmiňuje. Nebylo tedy ani potřeba, aby stěžovatel vyčísloval, či dokládal jejich výši. I v případě, že by tak učinil, by to totiž na posouzení jeho věci nic nezměnilo.

[16] Soudu nepřísluší vyjadřovat se k maximální výši příspěvku na bydlení, resp. zabývat se stěžovatelem tvrzenou diskriminací nájemců bytů, kteří před zahájením privatizace bydleli v domech převedených později na soukromé majitele, popř. absencí adekvátní bytové či finanční náhrady pro takové nájemce bytů. Uvedené otázky přesahují rámec daného řízení, ve kterém byla jádrem sporu otázka, zda lze zohlednit výdaje spojené s vymáháním přeplatků na bydlení.

[17] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[18] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. prosince 2018

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu